

altsaa saa længe Udlandet f. Eks. skylder mere til Danmark, end Danmark skylder til Udlandet, kan vi i] og for sig udstede saa mange Papirspenge, vi vil; de beholder deres Værdi, og der sker ingenting. Det er først i Forhold til Udlandet, at det viser sig, om den internationale Værdi af den nationale Valuta afficerer, og det sker først i det Øjeblik, Handelsbalancen bliver passiv. Dette skete i overvældende Grad i Tyskland samtidig med den store Udvidelse af Seddelmængden, og netop som Følge deraf blev ogsaa Valutakurserne afficeret. Og det er ikke tilfældigt, at Tyskland er gaaet ind paa at give os Guld, men bl. a. for at afstive sin egen Valutakurs. Men selv om jeg altsaa som Følge deraf er blevet noget betænkelig, vil jeg dog gerne være med til at gaa betydligt videre end den nuværende Fundats. Jeg fastholder den Mening, at den nugældende Fundats' Regler er meget for stramme, binder alt for stærkt. Jeg er tilbøjelig til at tro, at jeg paa dette Punkt endog vilde gaa videre end det ærede Medlem fra Æbeltoft (N. Neergaard). Men det, jeg vilde tage som Udgangspunkt, er det rigtige, effektive Guld, ikke noget som helst fiktivt Guld, altsaa noget, som er et Tilgodehavende, der, som det hedder, let kan forvandles til Guld, men som dog, som det nu viser sig, Gang paa Gang svigter. Dette vil imidlertid kunne udformes nærmere, hvis det overhovedet skulde blive nødvendigt under Lovforslagets videre Behandling at gaa i Enkeltheder.

Den højtærede Minister siger, at selv om man gør disse Seddeludstedelsesregler ret vide, behøver Nationalbankens Direktion jo ikke at gaa helt til Bunden og behøver ikke at udstede alle de Sedler, som den overhovedet har Lov til at udstede i Kraft af sin Guldbeholdning. Dertil er at sige, at det behøver den ganske vist ikke, og den højtærede Minister har Ret i, at det gør de andre europæiske seddeludstedende Banker ikke. Men vor Nationalbank er meget ofte i den senere Tid gaaet denne Grænse lovlig nær, og derfor bliver man uvilkaarlig noget betænkelig. Naar den højtærede Minister siger, at Nationalbanken dog vel ikke vil udsende een Seddel mere, end der udkræves af Omsætningen, saa ser ogsaa dette ved første Øjekast ret plausibelt ud. Men jeg vil dog gøre opmærksom paa, at hvis det f. Eks. blev nødvendigt i Kraft af hele Situationen, at Nationalbanken skulde udstede Sedler for at hjælpe Kommunerne til Udførelsen af kommunale Arbejder, saa kan man dog ikke

sige, at de Sedler, som gives til Kommunerne, udkræves af Omsætningen, naar man ved Omsætning forstaaer Forretningslivet; det ligger tværtimod udenfor; det vilde være Sedler, som Nationalbanken under normale Forhold ikke vilde udstede. Derfor kan jeg ikke give Ministeren Ret i, at det skulde være saa ligegyldigt, om de Ord „hvad Omsætningen kræver“ staar i Loven eller ikke. Thi der kan være 10,000 Meninger om, hvad der er nødvendigt, men der kan ikke være forskellige Meninger om, hvad der efter europæisk-nationaløkonomisk Begreb forstaaes ved „den Seddelmængde, som Omsætningens Behov til enhver Tid kræver“.

Den højtærede Handelsminister sagde med Hensyn til Spørgsmaalet om, hvorvidt Nationalbanken bør blive den store Kreditgiver, at man ikke vel vil kunne maale Berettigelsen af den Kritik, jeg fremkom med, ved blot at høre de faa Kendsgeninger, som jeg refererede. Jeg skal villigt indrømme dette. Blandt andet skal jeg straks nævne, at en af Grundene til den store Forskel mellem, hvorledes det gik den tyske Rigsbank og den engelske seddeludstedende Bank, Bank of England, i 1907, var den, at den tyske Rigsbank mente ikke at kunne sige Nej til Diskontering af nogen som helst Veksel, som havde to solide Navne, medens Bank of England uden videre sagde Nej — Bank of England siger undertiden: Vi diskonterer overhovedet ikke Veksler. Det er jo en ganske afgørende Forskel. Naar jeg ikke er gaaet indgaaende ind paa disse Punkter, er det, fordi min Tale i og for sig var langstrakt nok, og ogsaa, fordi jeg synes, den højtærede Minister ved en tidligere Lejlighed var noget misfornøjet med, at jeg gik for meget i Enkeltheder, og fordi jeg derfor var bange for at plage ham. Men siden vi nu altsaa er kommet ind paa denne Debat om Forskellen mellem det engelske og det tyske System, vil jeg kortelig sige, at med Hensyn til Rigsbankens Stilling synes jeg heller ikke, at den ærede sidste Taler (N. Neergaard) gjorde nøjagtigt Rede for, hvad der er sket. Forholdet er, som den højtærede Handelsminister anførte, det, at den tyske Rigsbank i den store Opgangsperiode i Tyskland — man kan vel sige fra Rigsbankens Oprettelse og indtil 1907 — har understøttet dels direkte og dels indirekte den store tyske Industri og derved har bidraget sit til dennes uhyre Opkomst. Men netop i 1907 sker der en væsentlig Forandring, da nemlig Krisen i 1907 viste, at Rigs-